

меті активізувати творчий пошук майбутніх вчителів мистецьких дисциплін, формувати у них вміння моделювати, здійснювати моніторинг соціально-педагогічних і культурологічних процесів, сприяти оволодінню навиками розробки і практичної реалізації культурно-мистецьких програм.

Література

1. Бех І. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: Навчально-методичне видання. – К.: Либідь, 2003. – 280 с.
2. Коган Л. Проблемы исследования целостности культуры. – М: Мысль, 1992. – 264 с.
3. Кондрацька Л. Художня епістемологія культури у вимірі педагогіки. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. – 408 с.
4. Степин В. Культура // Вопросы философии. – 1999. – № 8. – С.61–71.

СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЖИВОПИСУ МАЙБУТНІМ ФАХІВЦЯМ ДИЗАЙНУ ОДЯГУ

Гоголева О. А., Зеленська Н. А.

Луганський національний педагогічний університет
ім. Тараса Шевченка

Анотація. Стаття присвячена деяким питанням специфіки навчання живопису і малюнку студентів, що навчаються за фахом «Дизайн одягу» у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: живопис, малюнок, дизайн одягу.

Анотация. Гоголева О. А., Зеленская Н. А. Специфические особенности преподавания живописи будущим специалистам дизайна одежды. Статья посвящена некоторым вопросам специфики обучения живописи и рисунку студентов, обучающихся по специальности «Дизайн одежды» в ВУЗах.

Ключевые слова: живопись, рисунок, дизайн одежды.

Annotation. Gogoleva O., Zelenska N. Specific features of teaching of painting to the future experts of design of clothes. Article is devoted to some questions of specificity of training of painting and figure of the students training on a speciality «Design of clothes» in high schools.

Key words: painting, drawing, design of clothes.

Визначення проблеми. Дизайнер одягу – це ключова фігура, яка визначає основоположні тенденції моди в Україні і є важливою складовою культури нашого суспільства. Тим часом практика показує, що більшість випускників факультетів дизайну одягу не володіють необхідними основами образотворчої грамоти, відповідним рівнем професіоналізму, прагнучи при цьому привнести нововведення в світ моди. Більш того, зображаючи модель, багато хто з них не може за допомогою художньої виразності малюнка і живопису грамотно закомпонувати малюнок на

площині аркушу, передати пластичність, пропорції того, що зображується; матеріальність, фактуру тканини, одягу, волосся і таке інше. Це свідчить про актуальність проблеми підготовки майбутніх фахівців дизайну одягу у вищих навчальних закладах.

Аналіз досліджень і публікації. Проблеми навчання живопису майбутніх фахівців-дизайнерів різних напрямків (графічний дизайн, дизайн інтер'єру, дизайн ландшафту тощо) є предметом пильної уваги педагогічної науки останнього десятиліття. Зокрема, досить глибоко досліджена ця проблема у таких вчених: В. В. Турчин, О. Н. Одіч, Р. Шмагало, Л. Химчук (підготовка фахівців графічного дизайну), Н. Н. Чепурна, А. С. Кузьмінська, Н. М. Родіюк (підготовка дизайнерів інтер'єру) та інших.

Проте, в сучасних дослідженнях проблемі викладання живопису майбутнім фахівцям дизайну одягу, де присутня необхідність урахування специфіки даної спеціальності, не приділяється належної уваги.

Мета статті: визначення провідних завдань методики викладання живопису майбутнім дизайнерам.

Результати дослідження. В процесі навчання студенти перш за все повинні засвоїти основний закон живопису – закон світлотіньових і колірних відношень і метод їх визначення. Саме це повинно скласти основний зміст теоретичного курсу живописної грамоти. Окрім цього, до теоретичного курсу навчання живопису повинні увійти і такі питання, як пануюча роль малюнка в живописі, просторова перспектива, закони світлотіні, правила образотворчої передачі на площині об'ємних, матеріальних і просторових властивостей та якостей предметів, що зображуються, вміння приводити зображення до тональної і колірної цілісності і єдності. Крім того, оволодіння питаннями теорії живописної майстерності дає можливість успішно освоїти практичне виконання

колеристичних і просторово-пластичних завдань живопису натюрморту, пейзажу, голови і фігури людини.

Повертаючись до проблем, що існують в підготовці майбутніх фахівців дизайну одягу у вищих навчальних закладах, не можна не відзначити, що в минулому при складанні програм з малюнка, живопису найчастіше не враховувалися специфічні особливості даної спеціальності, що вимагає ґрунтовного володіння академічною школою малюнка. Дуже важливо, складаючи програму з живопису для дизайнерів одягу, враховувати особливості спеціальності згідно з сучасними вимогами суспільства.

Існує думка, що дизайнер – не художник, йому не потрібно малювати натюрморти, виходити на пленер, витратити свій дорожчий час на тривалі академічні постановки і, вже тим більше, на виконання домашніх завдань (нарисів, замальовок та етюдів). Висловлюється помилкове судження відносно того, що в навчанні живопису не може бути програм, тим більше підручників, що мистецтво – царина інтуїції, особистого смаку і стилю, що «мистецтво несповідиме». Ця думка є хибною. У будь-якому виді мистецтва існує своя професійна школа і методи навчання. У музиці є теорія музичної грамоти і програма практичних вправ. Опанування ними робить учня грамотним музикантом. Так поставлено навчальну підготовку у всіх видах мистецтв: драматичному, балетному, цирковому тощо. Скрізь є своя професійна грамота, яка є наріжним каменем навчання.

В образотворчому мистецтві без професійної школи також не можливо підготувати грамотного фахівця. Художники-початківці в процесі навчання повинні освоїти досвід художньої діяльності, накопичений попередніми поколіннями і закріплений у творах образотворчого мистецтва, а також в правилах і законах професійної майстерності, за допомогою яких створюються художні твори. Без цього

неможливо виразити творчий задум в образотворчій формі. Не засвоївши під керівництвом педагога необхідних образотворчих знань, не оволодівши навичками, вміннями, будь-який неспідготовлений студент стає беспорядним і малює не те, що задумав, а те, що виходить. Це викликає скутість, що все посилюється з часом, незадоволеність собою.

Отже, професійна реалістична школа полягає в цілеспрямованому і різнобічному вивченні і пізнанні законів навколишнього світу засобами малюнка і живопису. Малюнок і живопис з природи є обов'язковими складовими елементами реалістичної професійної школи образотворчого мистецтва. Тільки шляхом постійної практики в живописі з природи розвивається чутливість ока до різноманіття світлотних і кольорних градацій, що дозволяє художникові перетворювати колір, поміщений у фарбі, у виражальний засіб живопису. В процесі натурального зображення в пам'яті накопичується істотний запас вражень від природи, який виявляється в творчій практиці як досвід зорового сприйняття. При роботі над мистецьким твором художник звертається саме до цього раніше накопиченого досвіду. В пошуках композиційного рішення художник-дизайнер виходить з тієї суми образів і вражень, які йому дали життєві спостереження і практика роботи з природи. Емоційні переживання, одержані від зустрічі з природою, є необхідною умовою образно-кolorистичного рішення (композиції) роботи. Від цього досвіду і рівня професійної майстерності залежить потенціал художнього мислення і успіх в творчій роботі.

Художник, опанувавши майстерністю натурального зображення, ставить перед собою вже більш складніші творчі завдання, але й тоді він не відмовляється від наочно-дослідницького ставлення до природи. Така єдність дослідницького і художньо-емоційного осмислення дійсності є необхідним для художньої творчості. Окрім малювання з природи, необхідно малювати по пам'яті, уявленню, уяві, наполегливо розвивати

пластичну і просторову уяву, долати внутрішню скутість, добиватися творчої розкнутості і свободи виконання зображення, тобто - майстерність. Крім того, оволодіння питаннями теорії живописної майстерності дасть можливість успішно освоїти практичне виконання колористичних і просторово-пластичних завдань живопису натюрморту, пейзажу, голови і фігури людини.

Леонардо да Вінчі стверджував, що ті, хто закохуються в практику без науки, подібні керманичам, які вирушають в плавання без керма і компаса, бо вони ніколи не можуть бути впевнені, куди йдуть. Практика завжди повинна бути заснована на хорошій теорії і без неї ніщо не може бути зроблено добре у випадках живопису. Чеський педагог Ян Амос Коменський ще в XVII столітті писав про те, що все викладання необхідно підкріплювати доводами розуму, щоб не залишалося місця ані сумнівам, ані можливостям забути його. Радянський живописець, художник і педагог Д. Н. Кардовський говорив, що всі ті, хто навчаються мистецтву, зобов'язані підкорятися способам і прийомам вираження, тобто вміти передавати форму, колір, світло, характер, рух, пропорції, знати закони цих речей.

Навчання художників-початківців має проводитися паралельно з декількох дисциплін: малюнок, живопис, композиція, пластична анатомія, перспектива. Міжпредметні зв'язки украй важливі в процесі підготовки майбутніх дизайнерів одягу.

У зв'язку з вищенаведеним і виникла необхідність написання нової програми з курсу живопису для студентів спеціалізації «дизайн одягу».

Висновки. Пропонуємо внести зміни в навчальний план і програму курсу живопису для студентів спеціалізації «дизайн одягу» з I по IV курс:

1. Вивчення живопису слід розбити на етапи: натюрморт, пейзаж, голова людини (портрет), напівфігура і фігура людини.

2. Обов'язкове вивчення пластичної анатомії людини на першому курсі інституту.
3. Для майбутніх дизайнерів одягу в навчальних постановках робити упор на передачу матеріальності предметів і драпірувань (метал, скло, гіпс, тканини різних фактур).
4. Для цих студентів не зайвим буде зображення декору в драпіруваннях, костюмах натурників, різних аксесуарів.
5. Забезпечити зв'язок навчальної програми з курсу живопису з навчальними програмами з малюнку, кольорознавства, композиції та анатомії.

Все це в сукупності допоможе майбутнім дизайнерам одягу в оволодінні професійними навичками і творчому самовираженні.

ХУДОЖНИК І ДІЙСНІСТЬ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОБОТИ НАД КОМПОЗИЦІЙНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Головатий С. С.

Криворізький державний педагогічний університет

Анотація. В пропонованому матеріалі розглядаються системні питання творчої діяльності, починаючи зі сприйняття через настанову і далі до поняття перетворюючої (художньої) діяльності. Дана стаття покликана упорядкувати творчу роботу майбутнього художника-педагога і зробити її менш стихійною, озброївши його ясними відомостями щодо засад художньо-творчої діяльності.

Ключові слова: художнє сприйняття, творча настанова, форма буття, форма мистецтва.

Анотація. Головатий С. С. Художник и действительность: теоретические основы работы над композиционными заданиями. В предлагаемом материале рассматриваются системные вопросы творческой деятельности, начиная с восприятия через установку и далее к понятию преобразующей (художественной) деятельности. Данная статья призвана упорядочить творческую работу будущего художника-педагога и сделать ее менее стихийной, вооружив его ясными сведениями относительно основ художественно-творческой деятельности.

Ключевые слова: художественное восприятие, творческая установка, форма бытия, форма искусства.

Annotation. Golovatyj S. The artist and the validity: theoretical bases of work above composite tasks. In an offered material system questions of creative activity, since perception through installation and further to concept transforming (art) activity are considered. Given article is called to order creative work of the future artist-teacher and to make its less spontaneous, having armed with his clear data concerning bases of art-creative activity.

Key words: art perception, creative installation, the form of life, the form of art.

Постановка проблеми. Композиційна (творча) робота фактично є головною метою процесу фахової художньої підготовки. Проте, на цей